

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

AUTOR POSUZOVANÉ PRÁCE: **Vojtěch Šulista**

NÁZEV PRÁCE: **Vývoj a proměny sídelní sítě centrální části Čech v 1. polovině 17. století**

TYP PRÁCE: **diplomová**

AUTOR POSUDKU: **Mgr. Michal Preusz, Ph.D.**

TYP POSUDKU: **vedoucí práce**

KRITÉRIA HODNOCENÍ

1. Bylo splněno zadání práce? **výborně**
2. Využití dostupných informací k tématu: **velmi dobře**
3. Formální aspekty práce (rozsah, gramatika, úprava): **velmi dobře**
4. Strukturování práce: **výborně**
5. Užívání odborné terminologie a stylistiky: **výborně**
6. Úroveň analýzy a syntézy dat, výběr a použití vhodných metod: **výborně**
7. Byly vyčerpány hlavní problémy tématu? **velmi dobře**
8. Zaujal student vlastní stanovisko a jak je argumentačně podpořil? **výborně**

Návrh výsledné klasifikace: velmi dobře

Stručné zdůvodnění celkového hodnocení: Archeologie raného novověku je bezpochyby velmi perspektivní vědecká disciplína. Jejím specifikem je širší pramenná základna, která nutí specialisty na toto období umět pracovat s pestřejším spektrem pramenů a hledat odpovědi na mnoho dosud nedotčených a nezkoumaných otázek. Očekávaným výstupem je následně interpretace skutečností, která je pochopitelná jak pro archeology, tak pro historiky a širší veřejnost. Domnívám se, že předložená diplomová práce s názvem „Vývoj a proměny sídelní sítě centrální části Čech v 1. polovině 17. století“ napsaná Vojtěchem Šulistou si zvolila nelehký cíl, a to posoudit v makroměřítku skladbu sídel kolem hlavního města Prahy před, v průběhu a po třicetileté válce, jež se udála v letech 1618 až 1648. Práce překračuje hranici

tradiční archeologie bojišť, neboť si klade mnohem složitější otázku: jaký měla válka vliv na sídla, resp. život veskrze anonymních „obyčejných“ lidí? Zároveň autor vykračuje ze stínu lokálních výzkumů ke komplexněji pojatému výzkumu vybraného území. De facto navazuje myšlenkově na výzkum zaniklých vsí prováděný Katedrou archeologie FF ZČU v Plzni v Plzeňském kraji. Při zpracování dat o sídelní struktuře a jejích proměnách kombinuje historická data a výsledky archeologických výzkumů, které společně prezentuje v geografickém informačním systému. Tento přístup je možné aplikovat pouze za detailní kritiky obou skupin pramenů, s čímž si naštěstí student poradil, data analyzoval vybranými funkcemi a vizualizoval dosažené výsledky v přiložených mapách. Interpretace pozorovaných skutečností byla v diplomové práci omezena především na několik faktorů, a to především míru poničení vesnických sídel a zaniklé lokality. Mapy mohou mít daleko vyšší vypovídací hodnotu, neboť se z nich dají vyčíst daleko složitější skutečnosti o přírodních a socio-ekonomických podmínkách, což by však přesahovalo požadavky na diplomovou práci a bylo by časově mnohem náročnější na zpracování, neboť na vybraném území se nachází několik stovek sídel. Základní přehled o poničení sídelní sítě a potenciálu výzkumu zánikových horizontů však práce přináší a vůbec poprvé dává čtenáři nahlédnout na jinak těžko představitelné údaje hromadné povahy z Berní ruly. Cenným přínosem práce je jasné jmenování vesnic, jejichž zánik je kladen do souvislosti s válkou. Pochopitelně v dalších letech by bylo zapotřebí zjištění o zaniklých lokalitách zpřesnit (jde o korekci seznamu skrz jiné typy pramenů, zejména obsahující informace o vsích zničených na počátku třicetileté války; zpřesnění lokace a určení přesné polohy zaniklých areálů v terénu; využití archeologických nedestruktivních metod k získání relevantních informací o stáří vsi apod.). Ze souboru zaniklých vsí si student vybral jednu, kterou blíže rozebral v příkladové studii. Jde o Březovou Lhotu u Berouna (k. ú. Chrustenice). Na této ukázce předvedl své schopnosti poradit si s heuristikou historických a archivních podkladů ke vsi, s popisem přírodních podmínek, geodeticko-topografickým průzkumem, což mu umožnilo přistoupit k interpretaci podoby intravilánu a extravilánu zaniklé vsi a vytvoření jejího půdorysného plánu, který byl porovnán s výstupy leteckého laserového skenování. Drobná studie ukázala, že je student schopen orientovat se v terénu a umí číst pozorované terénní reliкty novověkého sídla. Studie o Březové Lhotě je cenná z mnoha důvodů, neboť otevírá cestu ke srovnávacím studiím vesnických sídel kolem Prahy (např. Německá Lhota, Vojkov), nebo podél říšské silnice z Prahy do Plzně a dál do Bavorska (např. Bukov, Cetkov, Rovný) atd. Zároveň by jakýkoliv terénní výzkum na vsi mohl přinést data o vybavení sídla v bezprostředním zázemí královského města Berouna, z něhož pochází početné soubory materiálu právě z 1. poloviny

17. století. Pozoruhodná je i sociální skladba majitelů jednotlivých usedlostí z řad měšťanů a nižší šlechty, což se zrcadlí v mohutnosti a komplexnosti pozorovaných reliktních. Částečně to potvrzuje, že renesanční životní styl pronikl hluboko na český venkov.

Student svou práci prokázal schopnosti poradit si s prameny hromadné povahy, které je třeba analyzovat v geografických informačních systémech či statistice. Zároveň dokázal představit příkladovou studii o podobě zaniklé vsi a jejím osudu. Diplomová práce dle mého soudu dokázala po celou dobu hledat odpovědi na zvolené otázky a za použití relevantních archeologických metod dojít k očekávanému cíli. Práce otevírá mnohá témata a poskytuje možnost výsledky nejen publikovat v odborných statích, ale být i zdrojem dat pro komparaci se stavem sídel v dalších částech Čech.

Po stránce jazykové je patrné, že student mnohdy trochu odbočuje svou květnatou mluvou od vědeckého stylu a na některých místech se vyjadřuje kostrbatě. V diplomové práci se bohužel nachází i několik gramatických chyb, např. Země Koruny české (s. 7). Taktéž nalézáme chyby v citacích, jde zejména o citace v seznamu na konci práce. Obzvláště jde o interpunkci u článků. Další chybou je například citace článku: Fanta, V. – Šálek, M. – Zouhar, J. – Sklenička, P. – Storch, D. 2018: Equilibrium dynamics of European preindustrial populations: The evidence of carrying capacity in human agricultural societies, který je citován jako kniha, nicméně jde o text publikovaný v Proceedings B. Dále v závěrečném přehledu nejsou u některých knih uváděny celé citace, nýbrž se zbytečně objevují stránky, např. Čornejová, I. et al. 2008: Velké dějiny zemí Koruny české, sv. VIII. Praha: Litomyšl, 288-301.

Diplomovou práci hodnotím přes drobné nedostatky jako kvalitní výstup, který po drobných úpravách je možné publikovat v obdobném tisku.

DOPLŇUJÍCÍ OTÁZKY K OBHAJOBĚ (nepovinné): ne

DATUM: 7.6.2021

PODPIS:

